

A 70 hetet tekintik a 2300 év kulcsának

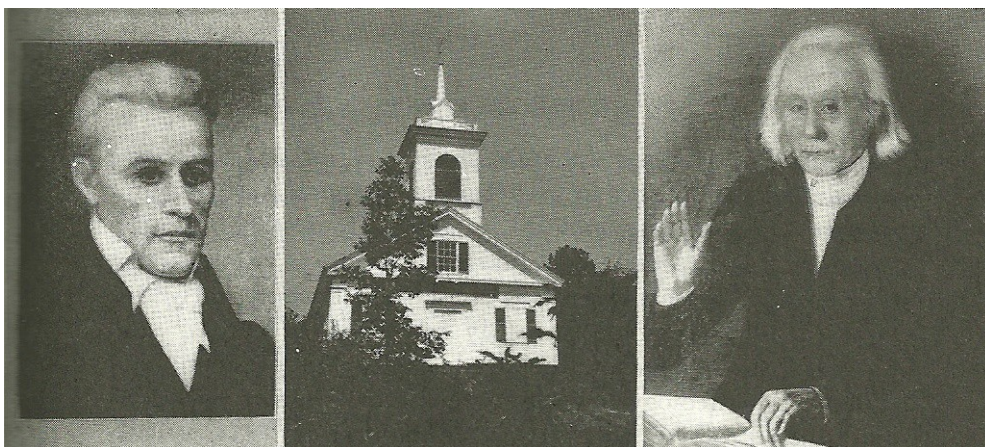
I. A legkiműveltebb elméket köti le a próféciák értelmezése

A próféciamagyarázat átlépte az összes felekezeti határt és minden féle hitű embert magába foglalt. Azonban a korabeli évtizedekben sokan – talán a többség – a presbiteriánus-kongregációs táborból került ki. Ezt nem magyarázhatjuk azzal, hogy ez a különböző hitelvűekre nem volt jellemző, hanem mert egyszerűen ebben az időben a presbiteriánus lelkészek általában műveltebbek és olvasottabbak voltak. Már önmagában ez a tény a gondolkodót kutatásra készítetett és úgy látszott, hogy támogatják a megbízható, haladó értelmezést.

Ez az egyszerű tény egyértelműen keresztülhúzza azoknak a rosszindulatú embereknek a felfogását, akik úgy gondolták, hogy a próféciák tanulmányozása jórészt a tévelygők kedvelt időtöltése és a műveletlen elmék elfoglaltsága volt, és hogy ez egy olyan terület, ahova az értelem csak a háborúk rendkívüli idejében és nyomorúság vagy gazdasági csapás és pánik idején menekül. Ellenkezőleg, ha egy következtetést kész tények erősítettek meg – mint ezt határozottan feltártuk az I., II., III. és IV. kötetekben – az azt jelenti, hogy a századok folyamán a próféciamagyarázat a legműveltebb, leghaladóbb, legkiegyensúlyozottabb és a legkonzervatívabb elméket vonzotta. Ez különösen igaz volt a különböző hitű alapító atyákra.

Azonkívül, ezen próféciamagyarázók közül sokan éppen olyan jó szakképzett nevelők, mint lelkészek is voltak, és éppen olyan jó történészek, mint hittudósok – jól értesült férfiak, akik képzettek voltak a gondos kutatásban, és logikus gondolkodáshoz és elemzéshez szoktak. A próféciák ezen kutatói, tanítói és írói szemlátomást nem a különködő, tudatlan és képzetlen emberek csoportjából kerültek ki, bár akadt közöttük természetesen néhány furcsaság is, mint bármely más területen. Valóban a XIX. század a legjobb, legműveltebb, legistenfélőbb és legkiegyensúlyozottabb elméket öleli fel. Vegyük például Wilson elnököt.

(227)

**Széles körben terjesztett magyarázatokat hangoztatnak
a közelgő megjövendőlt válságról**

(balra) Az Ohio-i presbiteriánus Dr. Joshua L. Wilson elnök; (középen) David McGregor nevelő Falmouth-i Oak Grove Akadémiája, Maine államban; **(jobbra)** a New York állambeli Dr. Robert Scott baptista lelkész - Sorban három korábbi értelmező Miller előtt, azonban kiderült, hogy hasonló nézeteket vallottak nemcsak Észak-Amerikában, hanem az egész Nagy Britanniában, és az Európai Kontinensen valamint Ázsiában, Afrikában és Dél-Amerikában, sőt Ausztráliában is.

II. Wilson elnök – A szenthely megtisztítását 1847-re várja

Dr. JOSHUA WILSON¹ kiváló határmenti presbiteriánus lelkész és egy ideig a Közgylés elnöke az Ohio-i Cincinnati-ból. Több mint hat láb (2 m) magas, némileg hasonlít **(228)** Andrew Jakson-ra. Wilson támadó kedvű, határozott, az erkölcsi és vallási jólét erőteljes támogatója. (portréja a 227. oldalon látható) Támogatta a vasárnapi iskolákat, bibliatársulatokat és könyvtárakat. Wilson egy őszinte Régi Iskolás kálvinista volt, és állandóan vitákba keveredett. Ellenezte az Új Iskola teológiáját és az „Egység tervét”, és 1835-ben eretnekséggel vádolta Lyman Beechert a Lane Seminary teológia professzorát és újonnan kinevezett elnökét a Cincinnati-i presbiteriánus zsinat előtt. Wilson segített elkészíteni egy előterjesztést „a téves tanítások és nevelési lazaságok eluralkodása” ellen, és aláírta az 1835 évi „Törvény és Bizonyosság”-ot, közzétéve a Régi Iskolai nézeteket. Tagja volt a Régi Iskolai gyülekezetnek 1837-ben, és a Régi Iskola Általános Gyűlésének elnöke 1839-ben. Számos értekezést és cikket írt a metodizmus, deizmus, katolicizmus ellen és megalapította a *The Pandect* nevű kálvinista folyóiratot 1828-ban és a *The Standard* -ot 1831-ben.² Szintén híres próféciaértelmező volt, amint azt most látni fogjuk.

1. NÉGY ÁLLAMBAN ISMÉTLI MEG NEVEZETES IGEHIRDETÉSÉT – 1828-ban Wilson figyelemre méltó igehirdetést tartott Cincinnati Első Presbiteriánus Gyülekezetében a „Megtisztított Szentély” címen Dániel 8:14 alapján. Olyan mély hatást váltott ki, hogy felkérésre Philadelphia három gyülekezetében ismételte el az előadás lényegét 1831-ben. Később ugyancsak felkérésre elismételte Wheeling-ben, Nyugat Virginia-ban és Louisville-ben Kentucky államban. Ezek a meghívások bizonyítják a téma iránti mély és széleskörű érdeklődést. Ez a kezdeti, 1828. évi előadás tehát négy államban hangzott el – Ohio, Pennsylvania, (Nyugat) Virgina és Kentucky - mielőtt kinyomtatták Ohio-bn 1833-ban. És ez a hat szóbeli bemutatás **(229)** a Lane Teológiai Szemináriummal való legszorosabb kapcsolata idején volt. Ezután választották meg a Presbiteriánus egyház elnökének Ohio államban. Fontossága miatt elég részletesen tárgyaljuk itt.

Ezen a különös előadáson – állítja Wilson – nem a teljes jegyzet hangzott el. De most, 1831-ben „leírta – és buzgó imáival átadta a gyülekezetnek, hogy azok, akik olvassák, megérthessék”.³ A nyomtatott igehirdetések gyűjteményében egy másik igehirdetés meglőzi a többit – a XV. számú, „A Megfertőzött Szentély”, melyhez Wilson a következő szöveget választotta, „Prófétái hivalkodók, hitető férfiak; papjai megfertőztetik a szent helyet, erőszakot tesznek a törvényen” (Sof. 3:4.).” Határozottan állítja Wilson, hogy ezt a papok követték el „akik az Úr által meghatározott rendelkezéseket elferdítették és egyesültek a prófétákkal a törvény megerősökölésében”.⁴ Felsorolja a „szenthely” szó különböző használatát a Szentírásban, az egyházra alkalmazza és határozottan állítja, hogy „a *szenthely* prófétikus és evangéliumi jelentésében *egy helyet* jelöl az Isten egyházában, ahol az ő népének meg van engedve nyilvánosan és közös istentiszteletben imádni Őt.”⁵

Úgy érti, hogy ha az isteni rendelkezések szabályait és üzeneteit megrontják, ennek következtében az egyház bármely időszakában „*beszennyeződik a szentély*”.⁶ Állítja, hogy „a *Szentély* meg lett, és még most is meg van *szenstelenítve* Isten állítólagos szolgái és hitvalló népe által”. Wilson felvázolja „Izrael romlottságait” és végzetes állapotát, mikor Jézus a földön járt, és az apostoli kor hamis tanítóit, majd az eretnekek korszakát, különösen az arianizmust és modern eretnekségeket. Azután kitér az „*antikrisztusi hatalom*” elnyomó, bálványimádó és türelmetlen voltára és kijelenti, hogy az Isten egyházának ilyen lelkészei és az Isten hitvalló népe korszakokról-korszakokra **(230)** *beszennyezték* a SZENT HELYET, megrontották az Igét, az intézményeket, a fegyelmet és az istentiszteletet Isten házában!”⁷

Azután figyelmeztet, hogy ne adjunk hozzá, vagy ne vegyünk el Isten Szavából, és ezt az első igehirdetését Wilson ilyen komolyan zárja:

„Itt állok előttetek komoly és megpróbáló körülmények között. Ha én igaz és hűséges vagyok, és ti elhanyagoljátok a nagy megváltást, én megmentem a lelkemet, de tinétek el kell vesznetek. Ha én vak vezető vagyok és félrevezetlek hamis tanácsaimmal, együtt kell elvesznünk. Olyan *most* a presbiteriánus egyház állapota, hogy senki sem lehet közömbös, egyetlen nyelv sem hallgathat, egyetlen kéz sem lehet tétlen. Majd elválik, hogy mi, mint Isten *bűnnel szennyezett szent helye, meg fogunk-e tisztulni*, vagy mikor a *szenhely* megtisztul, félre leszünk-e söpörve 'a pusztulás seprűjével.' *Komoly gondolat!*”⁸

2. AZ EGYHÁZ EGY MEGHATÁROZOTT IDŐBEN LESZ MEGTISZTÍTVA – Ez csak a főtárgy előszava volt a megjelentetett „A Megtisztított Szenthely” című előadásnak. Alapszövege: Dániel 8:14. volt. „És monda nékem: kétezer és háromszáz estvéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága.” Először Dánielnek aggodalmát fejezi ki a szenthely megszenteltetésémiatt, mivel az Isten imádásának megromlását eredményezte, és ez a hosszú elhagyatottság jele a jövőben. A próféta komoly elmélkedését, aggódó érdeklődését és buzgó imáját említette, és azután, hogy az isteni ígéreten keresztül kapta az „Istentől való látomásokat”. Wilson megdönthetetlennek tekinti a következő hármas tételt –

„a *szenhely* az Isten egyházát jelenti, vagyis a mi Urunk Jézus Krisztus látható országát a földön; az egyház minden korban megromlott saját hitvalló lelkészei és tagjai által; és hogy a Jehova által meghatározott időben megtörténik a megtisztítása.”⁹

Ez utóbbival Wilson arra céloz, „hogy az egyház a felfoghatatlan tisztaság, béke és jólét időszakát fogja élvezni a földön.”

3. A KIRÁLYSÁGOK EGYMÁSUTÁNJA ISTEN ORSZÁGÁBAN VÉGZŐDIK – Végül felsorolja az „áldások idejének” ihletett jövendöléseit melyek a szenthely megtisztítása után a földi diadalmas egyházra vonatkoznak, felvázolva **(231)** Salamon, Dávid, Ésaías, Ezékiel, Dániel, Jóel, Zakariás és Malakiás próféciait. Majd hozzátette a Dániel 2. látomásának bizonyítékát, hogy ezt Isten országa viszi végbe:

„Nabukodonozor álma, mely magába foglalta a nagy, fényes és borzalmas állókép létezését, idő tartamát és pusztulását, mely az arany fejjel kezdődött, és kéz érintése nélkül a hegyből kivágott kővel végződött, mely kő nagy hegygé nőtt és betöltötte az egész földet – ami a mennyek Istene által felállított országot jelenti, amely diadalmaskodik minden ellenállás felett és fennáll örökre.”¹⁰

4. DÁNIEL 7, 8 és 11. FEJEZTEINEK CSÚCSPONTJA – „Dánielnek a négy állatról szóló látomása és a kis szarv uralma is azzal fejeződik be, hogy a Magasságos szentjei birtokolják ezt az országot;” hasonlóan Dániel 11. fejezet vázlatához, az akaratos király – „Napóleon” - megdöntésében éri el csúcspontját, ezzel a

nézetével egyetértésben idézi a brit Edward Cooper *Válság* című művét, és a Dániel 8. látomását a kosról és a bakról, mely „a szenthely megtisztításával végződik”.¹¹

5. A MEGTISZTÍTÁS BEFEJEZÉSE ELŐTTI NYOMORÚSÁG IDEJE - Mindezek és más próféciák, erősen állítja Wilson, fokozatosan a jövőre, a „megjövendőlt dicsőséges egyházra mutatnak.” Állította, hogy a „keresztény világ” a „*beszennyezett szenthely*,” melyet „az áldások napja előtt meg kell tisztítani.” Ez azt jelenti, hogy a „papságnak meg kell tisztulni,” az egyháznak meg kell tisztulnia hitében és minden tagnak „ismerni, szeretni, és engedelmeskedni kell az igazságnak”.¹² De röviddel e megtisztulási folyamat befejezése előtt rendkívüli nyomorúság napjait várhatjuk.

Ezután Krisztus nagy jövőndölését mutatja be, mely Jeruzsálem **(232)** pusztulásával kezdődik és elvezet az ő „*hatalmas és dicsőséges*” napjához, leírva a nemzetek mélységes szorongását, tanácstalanságát – teljesen fölülmúlva minden előbbi „háborút, éhínséget, földrengést, járványokat”, „példa nélküli elterjedésben és sokféleségben”.¹⁴

6. A 70 HÉT A 2300 NAP-ÉV ELSŐ RÉSZÉ – Most következik a döntő kérdés, „*Mikor fog a szenthely megtisztulni?*”. Wilson válasza világos és határozott. A nap-év elvét alkalmazva a 2300 napra Wilson megjegyzi, hogy a „prófétikus számításban” „egy napot egy évnek” kell számítanunk. És jelentősegteljesen hozzáteszi, hogy „számításának eredménye annyira különbözik majd a mi keltezésünktől, amennyire a Szentírás keltezése különbözik a keresztény időszámítástól”. Erre különösen fel kell figyelniünk, mivel ő is mint sokan mások, nem veszik figyelembe a Kr.e. négy év különbséget a számításban. Wilson határozottan kijelenti, hogy a 70 hét (a pogányok elhívásáig) a 2300 év első részét képezi. Úgy érzi (akár Davis), hogy az 1260 év a 2300 nap utolsó része.¹⁵

7. MEGOLDÁS SEGÍTŐ KULCSOK DAVISTÓL „ROBERTSONTÓL” ÉS WOLFFTÓL – Lábjegyzetben őszintén elismeri lekötöttségét „az észak-karolinai William C. Davis-sel, az Indiana állambeli Th.R.Robertson-nal és a zsidó misszionárius Wolff-al szemben – mindegyikük az 1847 évet jelöli meg végpontként – hogy „rámutattak arra a kulcsra, melynek segítségével teljes bizonyossággal elérkezhetek a szenthely megtisztításának idejéhez.” Wilson megfigyeli, hogy 1847 évre várja Davis a „millennium kezdetét”; a feltételezett „Robertson” a „pápaság megdöntését”; Wolff pedig „Krisztusnak Jeruzsálemben való személyes megjelenését”.¹⁶ Ellenkezőleg, állítja Wilson, mint azt majd látni fogjuk, az a keresztény egyház megtisztulását vagy meg-

tisztítását **(233)** és az Antikrisztus megdöntését jelenti. Ez volt az ő független megállapítása.

8. 70 HÉT VOLT A ZSIDÓK SZÁMÁRA MEGSZABVA - A 70 hetet a „a Te népedre és a szent városodra” a zsidó egyházra vonatkozóan „határozták meg”. Azt a meghatározást, hogy „vége szakadjon a gonoszságnak és bepecsételtessék a bűn” Davis úgy magyarázza, mint „a kereszten való megbékélés”; a látomás bepecsételése a Messiásra vonatkozó próféciaák beteljesedése; és a Szentek Szentjének felkenetése – valójában a belső szenthely itt a Messiás felkenetésére utal. Így fejezi be Wilson Davis szavait kölcsönözve: „Tehát világosan látjuk, hogy a „hetven hét” a zsidókra meghatározott idő végéig tartott”, és hangsúlyosan hozzáfűzi „és nem tovább”. Ez három részre volt osztva: A 7 hét vagy 49 év Jeruzsálem újjáépítéséig; 62 hét vagy 434 év a Messiás nyilvánosság elé lépéséig; és az utolsó „egy hét”, melynek közepén a Messiás kiirtatik.¹⁷

Azon álláspontjának megerősítésére „hogy a 70 hét a 2300 nap kezdete volt” Wilson két érvet hoz fel, egy harmadikat pedig Davis-től tesz hozzá: **(1)** „Az angyal e hetek magyarázatát azért adja, hogy egy kulcsot szolgáltatson az egész látomás megértéséhez, mely a Szenthely megtisztításáig terjed”; **(2)** a 70 hét visszanyúlik Rómától Görögországon keresztül Perzsiába, hogy megjelölje a látomás első részét; **(3)** mert az angyal mindkettőt egyetlen látomásnak tekintette – sok napra szólónak.¹⁸

9. A BEFEJEZŐ ÉVTŐL SZÁMÍT VISSZAFELÉ Kr. u. 37-IG - Wilson teljes érvelése Davis előző elgondolásán alapult, hogy a teljes látomás 2300 év, és az Antikrisztus uralmának 1260 éve ezzel az időszakkal fejeződik be, azonban lehetetlen világosan egyértelmű kezdő évet találni, vagy meghatározni, hogy a három rendelet közül melyik a meghatározó - Cyrusé, Dáriusé vagy Artaxerxesé. Ezért Kr. u. 37-től számol visszafelé, melyet a 70 hét bebizonyított végének tekint. **(234)** Bemutatja Davis táblázatát, némileg kibővített formában, az I. Táblázatban:

„Dániel 70 hete, mindegyik 7 nap, egy nap egy év	490
Ezek Kr.u. 37-ben végződtek; a Messiás nyilvánosság elé lépett Kr.u. 30-ban; kiirtatott az utolsó hét közepén Kr.u. 33 felén; a zsidóknak 3 és fél évig prédikálták az evangéliumot - a zsidók ideje lejár Kr.u.	37
37 évet levonva a 490 évből – egyenlő a keresztény kor előtt; a rendelet ideje Jeruzsálem újjáépítéséig.	453

Hasonlóan ábrázolja a táblázat többi része, az Antikrisztus felemelkedését 587-re teszi, az 1260 évet 1847 előtt fejezi be, és Davis megfigyelését ismer-teti, hogy „nem szabad azt feltételeznünk, hogy a Biblia leírásokat és számo-kat ok nélkül közöl velünk”.²⁰

10. RÓMA PÜSPÖKÉT AZ ANTIKRISZTUSSAL AZONOSÍTJA - Ezután Wilson a saját érvelését hozza fel, hogy „miért azonos idejű a szenthely megtisztítása és az antkrisztus bukása”. Nekünk az Antikrisztust „nem az egyházon kívül, hanem az egyházon belül, az Isten templomában ülve” kell keresnünk.

„Ez az antikrisztusi hatalom a római birodalom határain belül emelkedett fel, miután a pogány Rómát félretolták az útból, (Dán. 7:24. v.ö. II.Thess. 2:7.) az egyházon belül *emelkedett fel* a 'gonoszságnak minden csalárdságával' (II. Thess. 2:10.) és az egyházi uralkodás székhelyét Róma városában *határozta meg*. Jel. 17:9. 18.”²¹

Wilson ezután világosan azonosítja és megnevezi az Antikrisztust, mint „Róma püspökét”, mely „a Nyugati Birodalom elesése” után emelkedik fel”, „ennek a hatalmas birodalomnak az összeomlása közepette” és „helyet foglalt a császárok trónján”.²²

11. A KÖZÉPKORI TUDÓSOK BIZONYÍTÉKÁT IDÉZI – Wilson széleskörű olvasottságát, kutatását és alapos jártasságát tanúsítják e hatalom azonosságának **(235)** felismeréséről készített legrégebbi feljegyzései, és hivatkozásában három neves X., XI. és XII. századi férfire utal. Idézi azt a nevezetes szónoklatot (a Reims-i Zsinaton i.u. 991-ben), amelyben „Arnulphus, Orleans püspöke XV. Jánosról” beszélve mondta, hogyha a pápa nélkülözi az emberszeretet, „akkor ő az Antikrisztus, aki az Isten templomában ül, és Istenként mutogatja magát”. Wilson is idézi a XI. századi Berengariust, aki „a Római Egyházat a *Sátán ülőszékének* nevezte, a Jelenésekben megjelölt Antikrisztus néven”. És végül a Clairvaux-i Bernad-ot említi, aki megállapította, hogy a „Jelenések fenevada beültette magát a Szent Péter székébe”.²³

12. A MEGTISZTÍTÁST 1847 KÖRÜLRE SZÁMÍTJA – Ezt követően, miután a reformátorok tanúságára utalva, Krisztus helyettesének, mint Antikrisztus-nak tartja magát, Wilson azt mondja „A szentély megtisztítása nem valósul meg egészen be addig, míg az Antikrisztus bukása teljessé nem lesz”. Ezután következik az a hatásos hitbeli kijelentése: „Ez a esemény olyan régóta a próféciák és ígéretek, az ima és várakozás tárgya, hogy legkevesebb húsz éven belül be kell következzen”.²⁴ (1828-ban tartott prédikáció) Azonban egy

1833-ban kiadott lábjegyzetben Wilson megjegyzi: „14 év, ha a bibliai dátumok és a keresztény időszámítás megegyeznek.”

13. AZ 1290 ÉS 1355 ÉVET A 2300 ÉVES IDŐSZAKON TÚLRA TERJESZTI – Wilson mindenkit „imára és vigyázásra” hív fel. És ha az idő rövidnek látszik is oly sok minden véghezvitelére a szentély megtisztítása előtt - „a pápaság megdöntése, mértéktelenség, szombat rontás, rabszolgaság, szabadkőművesség, bálványimádás, háború és mindenféle téves hitelvek”, állítja, hogy „az nem ember munkája lesz, hanem Istené”. És az egyház tanúja lesz „az Ő ellenségei elleni heves felháborodásának”.²⁵ Jó néhány korabeli értelmezést magáévá téve, Wilson két időszakra hivatkozik, mely **(236)** hite szerint túlterjed a 2300 év végén – az 1290 és 1335 évre, melyről kijelenti, „hogymindkettő az Antikrisztus uralkodásával egy időben kezdődik (587)”, és hozzáteszi:

„Az első 30 évvel tovább terjed a szentély megtisztításának idejénél, a második pedig még 45 évvel tovább. Ez a két időszak együttesen 75 év lesz, melyet hozzáadva 1847-hez, az idő, amikor a szentély megtisztítottatik, elvezet bennünket az 1922. évhez, az áldások napjához, vagy még inkább a világ ezeréves szombatjához.”²⁶

Azonban Wilson feltételezi, hogy ebben a 75 évben „az evangélium terjedését nagy jelek és gyors események kísérik”, és hozzáteszi:

„Igazsága és világossága győztesen halad előre és győzni fog. A pápisták, hitetlenek, zsidók és névleges keresztények mind engedni kényszerülnek isteni erejének vagy darabokra lesznek törve, mint a fazekas edénye!”²⁷

Mindenesetre, az idő és a további események *túlterjednek* a 2300 év 1847-ben való lezárulásán.

14. AZ ÚR NAPJÁRA VALÓ ELŐKÉSZÜLETRE FIGYELMEZTET - Aztán kijelenti, „Minden névleges kereszténynek Istenhez kell fordulni vagy Jehova bosszúja hirtelen elpusztítja őket”. Wilson komolyan figyelmeztet, hogy készüljenek az Istennel való találkozásra, és felhívja figyelmüket a világban végbemenő politikai és egyházi bizonyítékokra, mert az igazság az utcán hever, a nagy „Eufrátesz folyó – az Ottomán birodalom – kiszáradt”, éhínségek, földrengések, járványok, pusztulás, mindezek ezen nemzedék füléhez szólnak. Azután mindenkit felszólít, hogy „tiltakozzanak az egyház romlottsága és az állam istentelensége ellen”, és mindazon baljóslatú erőfeszítések ellen, ami „az Antikrisztus papjainak befolyását és tiszteletét erőlteti”. Felhívja az egyházat, hagyja el bűneit, hogy „el ne söpörje az Úr haragjának napja”, és végül ezzel a figyelmeztetéssel fejezi be, „várjuk felkészülten az Úr közelgő napját”.²⁸

Nagyon ünnepélyes előadás lehetett ez, melyet **(237)** ez a kiváló, tanult és nagy tehetségű szónok mondott el a szószéken. Nem csoda, hogy rövid időn belül négy államban hatszor kérték fel elmondására. Nyilvánvaló, hogy ez előzőleg az Óvilágban a 2300 év közelebbé végéről szóló üzenet hangoztatásának az amerikai megfelelője volt, ami arra volt rendelve, hogy rövidesen csodálatos erővel és sikerrel haladjon.²⁹ Ebből láthatjuk, hogy a próféciát nemcsak Isten Szava lényeges részének tekintette, annak tanulmányozását és értelmezését helyénvalónak és hasznosnak tartotta, hanem egy teljes értékű lelkési szolgálat elválaszthatatlan részének tekintette ez a kiváló presbiteriánus lelkész.

III. A Tennessee-beli premillennista McCorkle – A 2300 év végét 1847-re várja

Azonban az ilyen értelmezés nem korlátozódott egyetlen vallási csoportra vagy földrajzi területre. A déli tájnyelvet újra a Tennessee-beli SAMUEL M. McCORKLE³⁰, a Tanítványok csoportja premillennista laikus tagjának legkomolyabb hangján hallhatjuk, akinek a fivére ennek a csoportnak a lelkésze volt. Bár nem képzett pap, nagyon olvasott, világos gondolkodó és író ember volt. Erőtéljes kifejezést adott Bibliára alapuló mély meggyőződésének, mivel „nem mert csendben maradni”. *Gondolatok a millenniumról* (1830) című írásában szilárdan ragaszkodott „majdnem teljesen újszerű” elméletéhez, hogy a Biblia tanítása szerint egy korszak vészterhes vége várható közvetlen az ezer évet megelőzően – nincs valószínűsége annak, hogy fokozatos világ-megjavító intézkedések emberi erőfeszítések által valósíthatók meg, hanem „bámulatos események és hatalmas forradalmak”. Dániel próféta az ihletés ujjával mutat az eseményekre, melyek csaknem az idők végéig vezetnek, beszél „négy különböző fenevadról vagyis királyságról (Babilonnal kezdve) amelyeknek létre kell jönniük”. És a negyedikből antikrisztusi hatalom emelkedik majd ki, melynek elesése a millenniumkor **(238)** olyan eseményeket hoz magával, melyekre kevesen számítanak.³¹ Ezért most erre hívja fel a figyelmet.

1. M'CORKLE SZÁMÍTÁSÁT DAVIS ÁLLÁSPONTJÁRA ALAPOZTA - Az elején őszintén megmondja, hogy ezek a vélemények eredetileg nem tőle származnak, hanem csak ő megőrizte „egy zseniális és tanult barátnak a véleményét és továbbadja, nehogy az feledésbe merüljön (nyilván William C. Davis az)³².” Kifejezi meggyőződését, hogy a 2300 év - mikor a szentély megtisztítatik – az írás dátumától számított 17 vagy 18 éven belül lejár (1830-tól 1847-ben vagy 1848-ban lesz – Davis keltezése). Ez azért „a legfontosabb tárgy a jelen

generáció részére”. Mindannyiunknak meg kell vallani bűneinket – figyelmeztet – és kutatnunk kell a Bibliának erre vonatkozó részeit.

2. A 70 HÉT Kr. u. 33-BAN VÉGZŐDIK; A 2300 ÉV 1847-BEN – Dániel 9:24-25. megmagyarázza a 2300 nap-évről való látomást. A 70 hét az első 490 év a 2300 évből a zsidó nemzetre „szabatott” , hivatkozik a Messiás halálára a hetvenedik hét közepén, és ott marad 3 és fél év K.u. 37-ig. Így Tehát a látomásból 453 év telt el Krisztus születése előtt, ezt a 2300 évből levonva Krisztus születése után 1847 lesz. Akkor, érvel McCorkle, az Antikrisztusnak meg kell semmisülni arra az időre - az 1260 éves uralkodása után – le kell vonnunk az 1260 évet 1847-ből, és megkapjuk az 587-t, kb. amikor János konstantinápolyi és II. Pelagius római püspök felvették az általános püspöki címet, melynek a kettő közötti ellenségeskedés lett az eredménye.³⁴ E szakaszon hűen követi Davis-t³⁵ és közvetlenül idézi is a következő oldalon.

Ezt az időpontot (587-88) McCorkle összefüggésbe hozza a Római egyház kis szarvából felemelkedő tíz szarvkirálysággal, amely azonos a bűn emberével, az Antikrisztussal, **(239)** a Jelenések 13. fenevadának és a paráznak anyjának, a meggyógyult politikai Rómának a folytatása. Ekkor futott az asszony, a látható egyház 1260 évre a pusztába és öltözött zsákruhába a Két Tanú. Ha az Antikrisztus uralma 587-ben kezdődött – érvel – akkor 1847-ben végződik, vagy amely idő előtt, az emberiség számíthat a „legfájdalmasabb ítéletekre.”. E teljes történet kibontakozása - állítja – megalapozza hitünket az ihletett próféciaiban.³⁶

3. A KŐ MÉG NEM ZÚZTA ÖSSZE AZ ÁLLÓKÉPET – Események sorozatát kapcsolja össze M’Corkle: a második adventet, az Antikrisztus leomlását, a poharakat vagy csapásokat, az ítélet megkezdését és az ezeréves uralkodás kezdetét. Akkor a szentek vérért megbosszulják Babilonon. McCorkle határozottan megkérdőjelezi azt a népszerű elképzelést, hogy „ csak egy gyenge szellő kezdett fújni a millennium felől, vagyis fokozatos és alig észrevehető az idő múlása”. Nem – állítja határozottan – a jelen rendszer „a trónok összetörésével” fejeződik be. És ahogyan a zsidók elvetették Krisztus első eljövételét, úgy vetik el a nem-zsidók a másodikat. „A zsidók kőre estek, és megtörtettek; a kő a nem-zsidókra esik, és porrá töri őket”. M’Corkle kétszeres határozottsággal jelenti ki, hogy a kő még nem sújtott az állókép lábára. Ő határozottan premillennista elvet vallott.³⁷

4. KATASZTRÓFA ELŐZI MEG AZ EZERÉVES BÉKÉT – McCorkle azt mondja, hogy a protestantizmust a titokzatos Babilon „pontos mására készült törvények kormányozzák, gyakorolva az első fenevad, vagyis kormányzat összes hatalmát”, mellyel kapcsolatban megemlíti a különböző emberi irány-

zatokat, tantételeket és elgondolásokat, melyek az Antikrisztus termékei voltak. A zsidó papság Krisztus földi királyságának felállítását várta. Ugyanígy, sok mai egyházi őr is mélyen alszik, és „csak egy rövid éjféli kiáltás” ébreszti majd fel nyájaikat. A protestantizmus ivott Babilon poharának borából és megrészegetett annak utálatosságaitól és tisztátalanságától. És Babilon – határozottan állítja – az Anya Egyház, az egyházak a lányai. Megállapításai nagyon világosak. Amint a millenniumot, úgy tisztán látja azt is, hogy a csapások ideje előtt a megtisztított egyházban a papi szolgálatok új rendszere – az egyház új formájában – fogja az evangéliumot hirdetni az egész világnak, de -

„a keresztény világ kellemes várakozással várja a küszöbön álló millenniumot - az idő szelíd áramlásán behajózni az édes pihenés mennyországába . . . (figyelmen kívül hagyva) a közbeeső örvényt, mely elnyeli majd a jelen hitvalló kereszténység nagy részét.”³⁹

5. A JELENÉSEK 13 MÁSODIK FENEVADA A PROTESTANTIZMUS – A Jelenések könyve az egyház története az idők végéig - állítja McCorkle -, mely a hét pecséttel kezdődik, elvezet bennünket a 1) kereszténység bevezetésétől 2) a korai pogány üldözéseken, 3) az egyház polgári megalakulásán, 4) a romlottságból következő 5) egyházi üldözéseken (a pápaság uralmán) át 6) az egyház papírtekercként való felgöngyölítéséig és eltörléséig, és végül 7) az Új Jeruzsálem leszállásáig, vagyis az ezer évig, melyről úgy gondolta, 360.000 vagy 365.000 évig áll fenn.⁴⁰ McCorkle a trombitákat párhuzamosaknak tartja a pecsétekkel, nagyon szokatlan értelmezésekkel, mint pl. a pápa, akinél van a pokol kulcsa.⁴¹ De tisztában van azzal, hogy a sárkány a pogány Róma, és a napba öltözött fehér ruhás asszony az igaz egyház – a föld segíti az asszonyt a reformációban. McCorkle legmegdöbbentőbb kijelentése talán ez: „A 13. fejezet a katolikus és protestáns egyházat mutatja be, és állítja szembe a két fenevad képében”.⁴²

Az első jelképes „fenevad”, vagy kormány a tengerből emelkedik ki (a katolikus egyház). Hét feje van, a hét kormányforma és a tíz szarva a tíz királyság, melyre Róma feloszlott (ezt beismerte, hogy Scott-tól vette át); **(241)** ennek adta a pogány római sárkány „erejét, ülőszékét és nagy hatalmát”. Ezzel ellentétben a második fenevad a protestantizmus földjéből jött elő, nem istenkáromló, nem felfegyverzett az üldözésre, nem vádolják a szentek vérével. Mégis úgy szól, mint a sárkány. Elkészíti a fenevad képét - rendeletek, szabályok és tantételek által - és kényszeríti a szektákat és pártokat annak elkészítésére.⁴³ Ezután McCorkle keresztény laikusként élesen eltér a népszerű nézettől. Egy újabb keletű értelmezést mutat be, melyet később szánt tökéletesítésre, és úgy tűnik, hogy ez az amerikaiak, a csak Bibliát-

hívók, felekezetellenes csoportok körében virágzik. Ezt követni fogjuk, ahogyan fejlődik.

6. AZ UTOLSÓ CSAPÁSOK ÉS AZ EZERÉV MÉG A JÖVŐBEN VANNAK – McCorkle az összes poharat, vagyis csapást a jövőben látja. Ez is újítás. Az első a nem katolikus „földre”, a következő kettő a római egyházra vonatkozik. Az ötödik „a fenevad ülőszékét”, vagyis Róma városát foglalja magába, a hatodik az Eufráteszt, talán Törökországot. A Jelenések 17. és 18. fejezet a katolikus egyházra (és a leányaira) vonatkozik. A fenevadra, a fejére és szarvaira nézve idézi Scott meghatározó nézetét. A 20. fejezet magába foglalja Sátán megkötözését, az ítélok trónjait, a vértanúk szószerinti feltámadását, majd az általános feltámadást és ítéletet a millennium végén. Számára az Új Jeruzsálem egy új, újjászervezett egyház a vértanúk vezetése alatt az ezer év folyamán. Ez nem a mennyi állam.⁴⁴

7. A JELEN VILÁGRA PUSZTULÁS VÁR – A M'Corkle által írt *Idők jelei* című cikksorozat jelent az Alexander Campbell *A Millennium Előhírnöke* című ujságjában 1833 és 1834-ben. Ezeket egy 90 oldalas kis füzetbe gyűjtötték össze, és ugyancsak az *Idők jelei* közlésében, és Campbell által írt előszóval. A legelején M'Corkle határozottan állította: „Szilárdan hiszem (a próféciákból és az 'idők jeleiből'), hogy a világ **(242)** legeseménydúsabb időszakához közeledik, a legfontosabb válsághoz, amilyen nem volt a világ kezdete óta.”⁴⁵ Célját az írásával világosan kifejezte:

„Az a szándékunk, hogy bebizonyítsuk az idők jeleiből, a próféciából, a következtetések-ből és a hasonlóságból, hogy a jelen erkölcsi helyzet, - a nem zsidó egyházra bízott közbenjárás időszaka – véget ér, – megromlott, - soha meg nem újul, - feloszlik, - elsöpri majd a pusztulás söprűje, - összegöngyölítik, mint egy haszontalan papírtekercset és minden tartozékával félreteszik az ezer év kezdete, vagyis Krisztus általános uralkodása előtt”.⁴⁶

Keserves csalódás vár a világra, teszi hozzá. Sorsa mérhetetlenül különbözik a közkedvelten remélt ragyogó utópiától. Ezzel félreérthetetlenül más véleményen van. Így olvassuk:

„A béke és biztonság szirén énekét hamarosan a trónok hatalmas összetörése, az egek eltakarodása, - mint mikor egy papírtekercset összegöngyölítenek - váltják fel, és a Mindenható Isten haragjának poharai elegyítetlenül lesznek kitöltve a megromlott kereszténységre.”⁴⁷

M'Corkle szemében a pecsétek leírják az egyházban bekövetkezett romlás történetét egészen az utolsó válságos napokig, mikor Nőé napjai megismétlődnek. Az ötödik, mely 1847 körül végződik, az Antikrisztus, vagyis a pápaság 1260 évig tartó uralma. A pápaságot kis szarvnak, a Jelenések Babilonjának, vörösbe öltözött asszonynak is nevezi, aki részegítő borából inni adott minden nemzetnek, és akinek leányegyházai mind

megfertőződtek. Ezzel szemben áll a fehérbe öltözött, tiszta asszony, aki a pusztába menekült. De az egyház nem jelenik meg újra. A mennyei Jeruzsálem, mely az Istentől száll alá, egyenes ellentétéként áll. Így támadja az uralkodó postmillennista nézetet, hogy a jelen egyház megdicsőül majd, és emberi erőfeszítéssel vezeti be a millenniumot. Isten földi országát a vértanúk szószerinti első feltámadása vezeti be, akik uralkodni fognak a földön. **(243)** A zsidókat nem egyéb, mint csak egy hatalmas csoda térítheti meg – mondja ő.⁴⁸

8. A KÉT IDŐSZAK KÖZÖS VÉGE 1847 – Dániel vázlatpróféciájának birodalmi és a mindent elsöprő kis szarv hitehagyása az egyházban, az ítélet jeleneteivel érnek véget. Ez – mondja - az 1260 év végén következik be. Majd, Dániel 8-ban a szenthely megtisztítása következik a 2300 év végén. Itt M'Corkle elismétli az előbbi, 1829-es nézetét – a 70 hét a Messiás kiirtásáig terjed a 70-dik hét közepén, az utolsó „hét” végével, ami Kr. u. 37-re esik. Azután levon 37-et a 490-ből, és így találja meg a kiinduló pontot Krisztus születése előtt 453 évben, és a 2300 évből megmaradt 1847 évvel eljut a csúcspontra 1847. évhez. Ezután levon 1260-at az 1847-ből, és visszajut 587-hez, kb. ebben az időpontban választottak egy Általános Püspököt, és Róma püspöke uralkodik azóta is Rómában, az Antikrisztus elismert székhelyén. Tehát – következtet – az Antikrisztus hosszú, véres uralkodása 1847 körül végződik.⁴⁹

9. KRISZTUS EZERÉV ELŐTTI SZÓSZERINTI, LÁTHATÓ VISSZATÉRÉSE – Krisztus eljön, és Neki adatik az uralom minden népen, nemzeten és nyelven, minimum ezer évvel az idő vége előtt, az Antikrisztus megdöntésekor. Nem kevesebb, csak mint egy szószerinti, látható eljövétel lesz az, ami a zsidókat megtéríti. Ezt M'Corkle hosszan kifejti. Két osztály várja majd a második adventet. Azok, akik hallották az evangéliumot és engedelmeskedtek annak, megkapják jutalmukat, és akik hallották, de nem engedelmeskedtek, a munkájuk szerint kapják meg ítéletüket. De megkülönbözteti ezt a „nagy fehér trón” előtti végítélettől.⁵⁰ Ez volt M'Corkle vázlata gyors ecsetvonásokkal a próféciákról. Ő azon kutatók kiterjedt csoportjának egyike, akik a 2300 napot évnek értelmezték, és akik 1843, 1844. vagy 1847 körül számítják annak végét. Ez egy laikus egyháztagnak, az ezerév előtti elmélet harcos védelmezőjének hangja Tennessee-ből.

(244)

IV. Reid – Jelen generáción belül érne véget a 2300 év

Volt még egy másik értelmező, ROBERT REID⁵¹, a Pennsylvanai Erie megújult presbiteriánus gyülekezetének lelkésze, aki általánosságokra korlátozódott. A 2300 év időbeli elhelyezése kicsit más, de hasonló. Évekig magyarázta a próféciákat gyülekezetének, állítva, hogy „semmi más tudás nem hasznosabb” az egyháznak, mint a próféciák.⁵² Eleinte követte a bibliamagyarázók általános felfogását, de később arra a meggyőződésre jutott, hogy a pápai Babilon „a paráznák anyja”, nem állt egyedül a hitehagyásban mint Antikrisztus, és hogy ugyanazon elvek és gyakorlatok közül néhány, melyek a nagy történelmi eltérést előidézték, „átszivárgott” a protestantizmusba.⁵³ Meggyőződése volt, hogy „Isten szentélyét borzalmasan beszennyezték”, és azt meg kell tisztítani. Isten fenyegető ítéleteinek hamarosan ki kell tölteni. „Az idő rövid” – állította –, „a munka óriási, és mindnyájunknak dolgoznunk kell.” Azonban felismerte, hogy nézetei „szemben állnak sok, jelenleg uralkodó vallási nézettel”, és ellenállással fog találkozni.⁵⁴

1. DÁNIEL 7: AZ ÍTÉLETIG EGYMÁST KÖVETŐ BIRODALMAK – Ragaszkodik megállapításához, hogy az ezer évet „rettenetes és félelmetes ítéletek vezetik be,”⁵⁵ Reid Dániel 7 négy hatalmas világbirodalmával kezdi – a Kál-deusok, Medo-Perzsia, Macedonia és Róma – Rómának a pápai kis szarv vagy a „Római Antikrisztus” általi felosztásával folytatja, az ő uralkodásának megszabott ideje 1260 év. (De a legtöbb protestáns szektában is megtalálható ez a hasonló hatalom - teszi hozzá - amely **(245)** Isten törvénye és rendeletei ellen van.) Ezt a prófétikus időszakot az ítélet félelmetes jelenetei követik, melynek része lesz az antikrisztus trónjának, vagyis a politikai előnyök megdöntése és a vallás minden hamis elemének elpusztítása – ez utóbbi a Jelenések 19. résszel párhuzamos. Az ország azután a szentek kezébe kerül, akik a földet uralják, miután más kormányok megdőlnék, és újjá lesznek szervezve az evangélium elvei alapján, és az emberek szívét és értelmét Jézus fogja uralni az ezerév idején.⁵⁶

2. A SZENTÉLY MEGTISZTÍTÁSÁT „1850 KÖRÜLRE” JELZI – A Dániel 8. rész – állítja Reid – „kétségtávol bizonyítja, hogy *a harag vége* gyorsan közeleg, olyan közel van, hogy egy középkorú férfi élve megérheti azt; és mielőtt e nemzedék elmúlik, *megtisztítatik a szenthely*”.⁵⁷ Ebben a próféciában Perzsiával kezdve, leírva találjuk ugyanazt a nagy lelki hitehagyást, Rómában és a protestantizmusban egyaránt – és a rendkívül nagy szarv azonos Dániel 7. kis szarvával, a Dániel 11:31. hatalmával, és a Jelenések 13. mindkét fene-

vadával. Ezután kifejezi abbeli hitét, hogy a szentély „1850. év körül” megtisztul.⁵⁸

3. A SZENTÉLY MEGTISZTÍTATIK A BESZENNYEZÉSTŐL - Reid kitart az mellett, hogy az egyházban az emberi tekintély hatalma, fenntartva a tévedést és hamis istentiszteletet, a nagy „római antikrisztusi hatalom”, majdnem 1260 éve áll fenn. Arra törekszik, hogy „törvényeket írjon elő az egyháznak” és rendeleteket és szabályokat vezessen be, „amelyekre az Ő szavából nem tud felhatalmazást felmutatni”. De „Isten megtisztítja szenthelyét („az ő egyházát”) ítéletei áradatával”, mindenfajta „szennyeződéstől” – és Reid ragaszkodik ahhoz, hogy „a megtisztítás nagyon rövid időn belül megkezdődik, nem messze napjainktól, melyekben élünk.” Valóban hiszi, hogy a tisztítás ideje az írás idejétől (1827) számított „23 év” múlva **(246)** megkezdődik, 2400 évvel Perzsia felemelkedése után, melyet Kr.e. 550-re állapít meg.⁶⁰

Azonban Reid megmagyarázza:

„A szentély megtisztításán ne a millennium kezdetét értsük. Az, az antikrisztusi szennyeződés eltávolítása.”⁶¹

4. ARTAXERXESSZEL KEZDI A 70 HETET – Dániel 9. fejezet próféciaja bizonyítja, hogy Jézus az igazi Messiás, aki „kiírtatott” 69 évvel Artaxerxesz Longimanus rendelete után, nem Cyrus vagy Dárius-tól számítva. Krisztus halála által (a keresztre feszítés Kr.u. 33-ban történt, „a hetvenedik hét első felében”), a bűnért való váltsgot lefizette, örökkévaló igazságot hozott és a zsidó nemzet bűneit bepecsételte.⁶² Ezután Reid párhuzamot von a zsidó egyház közvetlen az első eljövétel előtti hitehagyása és a keresztény egyház második eljövétel előtti hitehagyása között, és újra kijelenti az időmeghatározásra vonatkozóan, hogy amilyen biztosan beteljesültek a 70 hétre szóló próféciaik, ugyan úgy fog „Isten nagy csapásokat fog hozni a világra, és megtisztítja az ő szentélyét az utálatosságoktól, kb. az 1850-ik esztendőben”.⁶³

5. AZ MILLENNIUMOT 45 ÉVVEL A MEGTISZTÍTÁS UTÁNRA SZÁMÍJTJA – Dániel 12. fejezet 1335 évének alapján Reid az ezer évet az 1290 év lezárása, a szentély megtisztítása után 45 évvel kezdi meg. A szentély beszennyezésével és a „mindennapi” áldozat elvételeivel vádolja az Antikrisztust. Ez párhuzamos a Tanúk 1260 évig tartó zsákruhában való profétálásával. Magyarázza, hogy Mihály az Isten Fia és állítja, hogy közvetlen az ítélet előtt nagy nyomorúság ideje következik be.⁶⁴

6. A POGÁNY RÓMÁT A PÁPAI IDŐSZAK KÖVETTE – A Jelenésekhez fordul ezután, melyet a Dánieli prófécia **(247)** kiegészítőjének értett meg. Reid a pecsétek és a trombiták tekintetében Mede módszerét követi. A pecsétek

Constantinig terjednek - állítja -, és a hét pecsét magába foglalja a trombitákat. Az első négy trombita a Rómába való barbár betöréseket ábrázolja, az ötödik a mohamedánok gyötrését, és a hatodik a török jaj-t – melynek 391 éve 1281-1672-ig terjedt. Ez a trombita 1823-ban ér véget (3 és fél évvel a Két Tanú 1260 évének lejártá előtt, és 30 évvel a fenevad 1260 éves időszakának vége előtt).⁶⁵

A Jelenések 12. „asszonya” az egyház, az ő „pusztai menedékhelyén”, ahova a pogány római sárkány elől menekült. A Jelenések 13. fenevada az egyházi vagyis a pápai Róma, mely a VI. században emelkedett fel egyre növekvő istenkáromló igényekkel. Ezen a fenevaden, valamint a Dániel 7. fenevadán lévő tíz szarvon Róma tíz részre való felosztását értette. Hatalmában és elbizakodottságában megerősödve a „bűn emberévé” vált, akit a bálványimádás és üres szertartások jellemeznek, és 1260 évig hadat viselt a szentek ellen. Az első fenevad főleg a római egyház–államintézményét, a második fenevad a római egyházat, különösen a pápai papságot jelképezi. A „képmás” a pápa. A név, melyből a számát kiszámolták a gyakran idézett *Lateinos*, a „jelével” mint a tekintélyének zálogával. És mindezt Reid kiterjeszti bármelyik egyházra, amelyik ezeket az ismertetőjeleket viseli.⁶⁵

7. A HÁROM ANGYAL ÜZENETÉNEK HIRDETÉSE MÉG A JÖVŐBEN VAN – A Jelenések 14. repülő angyala a lelkészek egy olyan osztályát jelzi, akik Illés lelkületével és erejével jönnek elő, rámutatva, hogy a világ eltért az Isten igaz tiszteletétől. A második üzenet bejelenti a „tévedés és csalás bukását”. A harmadik angyali üzenet alatt a mércét magasra emelte és a trombita hangja tisztán hangzott a fenevad és képének imádása ellen - először a Rómának való engedelmesség, azután bármely egyház tévedése és **(248)** és romlottsága. „Ennek a próféciónak a beteljesedése még a jövőben van”, mondja Reid, „de gyorsan közeleg”.⁶⁷

Ezután jönnek sorozatban Isten végső büntetései - a hét utolsó csapás, mely a harmadik jaj-ban vagy a hetedik trombitában folytatódik. Ezt követi a hatodik, amit a Babilon mellett folyó Eufráteszre töltenek ki, mely a lelki Babilont képviseli, vagyis a római egyházat és minden egyházat, amelyik az ő példáját követi. És Armageddon a „váratlan csapások sorozata”, melyekkel „Isten levágja ellenségei sokaságát”.⁶⁸ Reid a Jelenések 17-22. fejezeteinek megmagyarázását egy későbbi kötetre tartotta fenn, melyet úgy látszik soha nem írt meg.

JEGYZETEK

1. JOSHUA LACY WILSON (1774-1846) Virginiában született. Apja orvos volt és az anyja egy lelkész lánya. Mostoha apja volt az első presbiteriánus lelkész amikor Kentuckyba érkezett. És elég jelentősek voltak azok a könyvek, melyekkel Joshua korán ismertté vált, a Biblia, a Wattféle himnuszok és a Westminster-féle Rövidebb Katkizmus. Bár hajlott a vallás felé, ennek ellnére világi bűnökbe sodródott, de 22 éves korában alaposan megváltozott. A Kentucky Akadémián való részvétel után Pisgah-ban Wilson tanított az iskolában és az „is-tenségről olvasott” James Vance mellett a közeli Nashville-ben, 1802-ben engedélyt kapott a prédikálásra és 1804-ben felszentelték. Első gyülekezete Bardstown-ban és Big Springben volt. Miután elnyerte „az igazság bátor harcosa” hírnevet, meghívták az Ohio állambeli Cincinnati fejlődő határmenti város Első Presbiteriánus Gyülekezetéhez 1808-ban, ahol egészen haláláig harmincnolc éven át szolgált.
2. Szorgalmas diákként képezte magát, görögöt és latint tanult. Segített megalapítani a Cincinnati Főiskolát 1819-ben, ahol több évig az erkölcsstan és logika professzora volt, és ahol 1823-ban hittudományi doktori diplomát és 1837-ben bölcsészdoktori diplomát kapott. Ő volt a Lane Theological Seminary kuratóriumának első elnöke is, szintén Cincinnati-ban 1828-1830. Keményen dolgozott, gyakran egy nap alatt több prédikációt is tartott. Valójában a túlzott tanulása igénybe vette a szemét. Sokat szenvedett, későbbi éveiben pedig kénytelen volt ülő helyzetben prédikálni
3. A Joshua L. Wilson újságjaiból a Durgett gyűjtemény egy részéből a Chicagói Egyetem könyvtárában vannak. Ezekben Wilson kézzel írott „Emlékiratai” található
4. Joshua L. Wilson XVI. Nevezet előadása „A megtisztított Szentély”, *eredeti előadásban; A Mississippi Völgybeli presbiteriánus lelkészekről*, 308, 309. o.
5. I. m. XV. Előadás „A beszenyezett szentély” 262. o.
6. I. m. 264. o.
7. I. m.
8. I. m. 267-275. o.
9. I. m. 281. o.
10. XVI. Előadás „A megtisztított szentély” 283. o.
11. I. m. 284, 285. o.
12. I. m. 285. o. Cooper tanulmánya (lásd: *Prophetic Faith* III. kötet, 537-539. o.) éppen két évvel előbb újra kinyomtatva 1827-ben Cincinnati-ban – Wilson saját városában – egy londoni eredetiről (első kiadás 1825-ben). Cooper 1792-ben vet véget az 1260 napnak, a „vég idején”, és a Dániel 2, 7. és 11 fejezeteket a millennium kezdetének áldott idejével fejezi be 1867 körül.
13. I. m. 286-292. o.
14. I. m. 292. o.
15. I. m. 294, 295. o. A többiekhez hasonlóan Wilson itt alkalmazza ezekre a generációkra, a „zsidó fajra vagy utódaira” vonatkozó Luk. 21:25-33-t, ami nem múlnak el a beteljesedésig. A lábjegyzetben hozzá teszi: „*Generation-Gr. Genea; Lat. Progenies; Eng. Progeny or race*”. (I. m. 295. megjegyzése)
16. I. m. 296. o. Wilson azt mondja, hogy a 360 napos „zsidó év” profétikus napok, azonban ő a beteljesedést (297. o.) nap-években jelzi – a hetven hetet Kr.e. 453-tól Kr. u. 37-ig; és az 1260 napot Kr.u. 587-1847-ig.
17. I. m. 297. o. Wolffról lásd *Prophetic Faith* III. kötet 24. fejezet. Davis és „Robertson” újranyomtatása (amelyet nyilvánvalóan Wilson tévedésből jelzett önálló munkának) már az előző fejezetben szerepelt.

18. *I. m.* 297, 298. o.
19. *I. m.* 300. o.
20. *I. m.* 301. o.
21. *I. m.* 302. o.
22. *I. m.* 303. o.
23. *I. m.*
24. *I. m.* 303, 304. o. Arnulf-ról, Berengarius-ról és Bernadról lásd: *Prophetic Faith* I. kötet 540-543, 648-651, 632-642. o. kölcsönösen. (Wilson látja, hogy Bernard az Antikrisztus nevet alkalmazza a pápra, miközben valójában az ellenpápra, II. Innoce[n]t r[iv]álisára alkalmazta.)
25. *I. m.* 304. o.
26. *I. m.* 304, 305. o.
27. *I. m.* 305, 306. o.
28. *I. m.* 306. o.
29. *I. m.* 307, 308. o.
30. A nyomtatott formában lévő lábjegyzet befejezésében, Wilson figyelmeztet mindenkit az előadásában felfedezhető hibákra (*I. m.* 309. o.)
31. Hiányos életrajzi adatok.
32. Samuel M. M'Corkle, *Gondolatok a Millenniumról*, iii. 5, 6. o.
33. Ő valószínűleg követi Davist a 2300 év keltezésével, de nem postmillenniumát, hiszen M'Corkle erősen premillennialista.
34. *I. m.* 7. o. (Megemlíti a meghatározó prófétikus négy királyságot 12. o.)
35. *I. m.* 8, 9. o.
36. Davisről lásd 212-223. o.
37. *I. m.* 8-15. o. A kis szarvhoz idézi M'Corkle „Scott Családi Bibliáját”, neki ez az egyik kedvenc hivatkozási műve.
38. *I. m.* 15, 19, 0, 23. o. Érdekes megjegyezni, hogy a jövőbeli „éjféli kiáltás” a másodk advent előtti ezer évről beszél.
39. *I. m.* 21-29; és az utána következő oldalak, 64. o.
40. *I. m.* 23, 30. o.
41. *I. m.* 35-41. o.
42. *I. m.* 41-46, 52, 53. o.
43. *I. m.* 54. o.
44. *I. m.* 54-57. o. (Lásd a fenevad, tenger, föld, stb. meghatározását a 36. oldalon) A szektás megjelölés épp olyan, mint a „Keresztény” név, úgy találja, hogy az összefügg a szektás szellemiséggel.
45. *I. m.* 61-72. o.
46. S. M. M'Corkle, *Idők jelei*, 2. o.
47. *I. m.* 5. o.
48. *I. m.* 16. o.
49. *I. m.*
50. *I. m.* 66. o.
51. *I. m.* 67, 76. o.
52. ROBERT REID, (1781-1844) bölcsész végzettségű, Írországból született, 32 évesen Pennsylvániában, az Erie-i megújult presbiteriánus gyülekezet lelkésze volt. 1798-ban jött

Amerikába, 1805-ben végzett a Pennszilvániai Egyetemen, majd teológiát tanul a New York City-i Presbiteriánus Teológiai Szemináriumon. 1812-ben szentelték fel, és Perry flottájának lelkesze volt. Rein helyileg híres teológus, bibliai prédikátor és író volt. A görög és a héber nyelvben elemző ismerete volt, és 25 évig (1819-1844) az Erie Akadémia elnöke volt, ahol speciális oktatóként szolgált. Ráadásul bizonyos áhitatos könyvek és a *Hét utolsó csapás*, valamint a *The Reign of Truth and Righteousness About Commence* szerzője volt (1824); és *Episcopacy Weighed in the Balance of the Holy Scripture and Found Wanting* (1841).

53. Robert Reid, *A hét utolsó csapás, vagyis Isten haragjának poharai*, előszó iii, iv. o.
54. *I. m.* iv. o.
55. *I. m.* 4-9. o.
56. *I. m.* xxii. o.
57. *I. m.* xiii, xiv, 29-44.
58. *I. m.* 45. o.
59. *I. m.* xiv, 45-51, 68. 147. o.
60. *I. m.* 49. o.
61. *I. m.* 51. o. Reid egyike volt azon kevés amerikaiak, akik követték a Septuaginta hibás kiadás feltételezett 2400 olvasatát, és a látomás időpontjától számított időszakot – egy eltérő álláspontot találtak némelyek között Angliában – de a 70 héttel való kapcsolat nélkül. (*Prophetic Faith* III. kötet 744, 745. o. és a 20. fejezet is.)
62. *I. m.* 51. o.
63. *I. m.* 60, 61. o.
64. *I. m.* 65. o.
65. *I. m.* xiv, 67-72. o.
66. *I. m.* xv, 95-112, 149. o.
67. *I. m.* xvi, xvii, 157, 158, 176-199. o.
68. *I. m.* xvii, 202, 212-221. o.
69. *I. m.* xviii, 261-305. o.